

29. Сартр Ж.-П. Бытие и ничто: опыт феноменологической онтологии. Предисл., примеч. В. Колядко. Пер. с фр. Москва: Республика, 2000. 639 с.
30. Кабаченко Т. Нарушение психологической безопасности в контексте активности профессионала: автореф. дис. ... д. психол. наук: 19.00.03. Москва, 2000, 49 с.
31. Баева И.А. Психологическая безопасность в образовании: монография. Санкт-Петербург: Издательство «Союз», 2002. 271 с.
32. Титаренко Т. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності. Київ: Либідь, 2003. 376 с. URL: https://www.academia.edu/31121046/ЖИТТЕВИЙ_СВІТ_ОСОБИСТОСТІ_У_МЕЖАХ_І_ЗА_МЕЖАМИ_БУДЕННОСТІ_К._Либідь_2003._376_с. (дата звернення: 20.01.2018).
33. Левин К. Теория поля в социальных науках. Пер. с англ. Санкт-Петербург: Сенсор, 2000. 368 с.
34. Максименко О. Фіктивна ідентичність як форма самодепривації психіки суб'єкта. Проблеми сучасної психології. 2013. Вип. 21. С. 385–398. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pspl_2013_21_36 (дата звернення: 05.02.2017).
35. Яценко Т., Бондар В., Євтушенко І., Кононова М., Максименко О. Самодепривація психіки та дезадаптація суб'єкта: монографія. Київ: Вид-во НПУ імені М. Драгоманова, 2015. 280 с.
36. Орлов С. История философии. Санкт-Петербург: Питер, 2009. 192 с.
37. Леонтьев А. Избранные психологические произведения: в 2-х т. Москва: Педагогика, 1983. Т. 2. 320 с.
38. Юнг К.Г. Психологические типы. Москва: Азбука, 2001. 409 с. URL: <http://www.etextlib.ru/Book/Details/8268> (дата звернення: 12.01.2018).
39. Духновский С. Переживание дисгармонии межличностных отношений: монография. Курган: Изд-во Курганского гос. ун-та, 2005. 175 с.
40. Шаминов Р. Психология субъективного благополучия: к разработке интегративной концепции. Мир психологии. 2002. № 2. С. 143–148.

УДК 159.923.2; 17.022; 378.016

ЖИТТЕВІ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ЯК РЕГУЛЯТОРИ АКСІОГЕНЕЗУ ОСОБИСТОСТІ

Галян І.М., д. психол. н.,
професор кафедри практичної психології

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

У статті висвітлено місце життєвих репрезентацій, представлених у науковій інтерпретації як імплицитні теорії, в аксіогенезі особистості. Констатовано позитивне уявлення досліджуваних молодих людей про особистість, її ціннісно-смислову сферу як динамічні утворення, що змінюються в онтогенезі. Акцентовано на змістових відмінностях щодо прийняття імпlicitних теорій розвитку цінностей і теорій особистісного розвитку, прийняття цілей ціннісного розвитку, а також ціннісно-смислової самооценки, детермінованих типом смислотворної системи особистості.

Ключові слова: особистість, аксіогенез, цінності, смисли, імпlicitні теорії, життєві репрезентації.

В статье раскрыта роль жизненных репрезентаций, представленных в научной интерпретации как имплицитные теории, в аксиогенезе личности. Констатировано положительное представление молодых людей о личности, ее ценностно-смысловой сфере как динамических образованиях, которые могут изменяться в онтогенезе. Акцентировано на содержательных различиях по принятию имплицитных теорий развития ценностей и теорий личностного развития, принятию целей ценностного развития, а также ценностно-смысловой самооценки, детерминированных типом смыслообразующей системы личности.

Ключевые слова: личность, аксиогенез, ценности, смыслы, имплицитные теории, жизненные репрезентации.

Halian I.M. LIFE REPRESENTATIONS AS REGULATORS OF PERSONALITY'S AXIOGENESIS

The article covers the place of life representations presented in scientific interpretation as implicit theories in personality's axiogenesis. There has been stated a positive view of the young people about personality, its value-sense sphere as dynamic entities that change in ontogenesis. The emphasis is placed on the content differences in the adoption of implicit theories of values development and theories of personality development, the adoption of goals concerning values development, as well as value-sense self-assessment, determined by the type of personality's sense-creating system.

Key words: personality, axiogenesis, values, sense, implicit theories, life representations.

Постановка проблеми. У психологічній науці аксіосфера особистості розглядається як системне утворення, в якому ціннісні орієнтації представлені складною багаторівневою і внутрішньо неоднорідною структурою, основні рівні якої є ієархично залежними та співпідпорядкованими. Процес особистісного системотворення є доволі непростий як із структурного, так і з функціонального поглядів, а тому потребує різnobічного підходу до аналізу. Одним із таких підходів є звернення до життєвих репрезентацій суб'єктом процесів, що супроводжують його життєдіяльність. Це сприятиме розгляду особистості як суб'єкта системотворення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій інтерпретації життєві презентації отримали називу «імпліцитні теорії» (*implicit personality theory*). З позиції психології це власні життєві, буденні уявлення суб'єкта про структуру та механізми функціонування особистості, як своєї, так і іншої людини, які сформувалися не в науковому дослідженні, а в повсякденному житті (J.S. Bruner, R. Tagiuri) [8]. Такі уявлення необов'язково усвідомлюються, адже атрибут «імпліцитний» указує саме на те, що вони можуть існувати на рівні неусвідомлених, інтуїтивних настановлень (очікувань) [1, с. 195]. Проте, незважаючи на «буденність», «умоглядність», засвідчено її кореляцію з науковими теоріями [1; 9].

Однією з перших до імпліцитних теорій звернулася К. Двек, що вивчала життєві уявлення суб'єкта про можливості розвитку особистості та інтелекту (свого й інших людей) [9]. Виокремлюючи суб'єктні фактори регуляції навчання, дослідниця аналізує ті життєві репрезентації інтелекту й особистості, які психологи називають імпліцитними теоріями (IT). Зasadникою в змісті уявлень К. Двек про імпліцитні теорії є диференціація людей за уявленнями про інтелект і особистість як постійними суб'єктивними утвореннями, що не змінюються (*entity theory*) або змінюються, «нарощуються» суб'єктом під час навчання (*incremental theory*) [9; 10]. Зазвичай люди, що схиляються до *entity theory*, орієнтовані на результат, а особистість приймають як незмінну сутність. Прихильники *incremental theory* надають перевагу розвитку, розглядаючи особистість як утворення, що «збагачується» в процесі розвитку взаємин з іншими людьми. При цьому йдеться не лише про уявлення людини щодо себе самої. Імпліцитні теорії поширюються й на розуміння особистості інших людей, впливаючи так на вибір життєвих і навчальних цілей, тип реакції на невдачі тощо.

До компонентів усвідомлюваного та неусвідомлюваного рівнів звертається Т.В. Корнілова, описуючи саморегуляцію рішень і дій у теорії динамічних регулятивних систем. Уважаємо, що імпліцитні теорії беруть найактивнішу участь у регуляції розвитку внутрішньої (специфічної) мотивації, серед усього й ціннісно-смислової (Т.В. Корнілова [4]).

Беручи за основу положення теорії К. Двек, ми припустили, що якщо людина толерантна до нововведень, тобто відкрита до нового на рівні інтелектуальної діяльності, то вона такою самою мірою толерантна й до ціннісно-смислових перетворень. Тому включення в пояснення аксіогенезу життєвих уявлень суб'єкта про можливість змін на ціннісно-смисловому рівні, на наш погляд, видається досить перспективним. Тим паче, що орієнтування вітчизняної психології та педагогіки на студента, учня як суб'єкта навчальної діяльності, а також акцентування на компетентнісному підході зарубіжних концепцій інтелектуально-особистісного розвитку [6] допускають переосмислення мотиваційно-особистісних складників її регуляції.

Постановка завдання. Метою публікації є теоретико-емпіричний аналіз життєвих репрезентацій аксіогенезу особистості майбутніх педагогів як компоненти їхньої ціннісно-смислової саморегуляції.

Методи дослідження та його організація. **Вибірка досліджуваних:** студенти – майбутні педагоги початкової школи. Загальна кількість досліджуваних становила 217 осіб віком від 17 до 23 років.

Для визначення ролі імпліцитних теорій у структурі аксіогенезу особистості застосувалася адаптована до мети й завдань дослідження версія «Опитувальника імпліцитних теорій і цілей навчання К. Двек». Критеріями стали імпліцитні теорії як життєві репрезентації особистості. Показниками – змінні імпліцитних теорій особистості й цінностей, що досить тісно взаємодіють між собою. Серед таких – прийняття імпліцитної теорії «розвитку цінностей», прийняття імпліцитної теорії «збагаченої особистості», прийняття цілей ціннісного розвитку, ціннісно-смислова самооцінка. Одиниці оцінювання – бали, набрані досліджуваними під час оцінювання тверджень методики. Наближення значень до максимальних показників певної імпліцитної теорії свідчило про її домінування й навпаки.

Кореляційний аналіз поданих у дослідженні результатів здійснювався за методом Пірсона. Факторний аналіз проводився за методом головних компонент і Варімакс обертанням з нормалізацією Кайзе-

ра. Математично-статистичне оброблення даних здійснено за допомогою програми SPSS 21.0.

Виклад основного матеріалу дослідження. Імпліцитні уявлення суб'єкта про власний аксіогенез і потенціал особистісного саморозвитку сприяють розвитку регуляторного потенціалу та особистісному зростанню. З огляду на це, ми діагностували життєві уявлення майбутніх педагогів про можливості розвитку їхньої системи цінностей та особистісного зростання [2].

Отримані результати (рис. 1) засвідчили хоча й незначне, проте позитивне уявлення молоді про особистість, її ціннісно-смислову сферу як про динамічні утворення, що змінюються під час онтогенезу.

Завдяки факторному аналізу результатів виокремлено два фактори, що пояснюють 69% дисперсії (таблиця 1). Перший фактор утворений двома шкалами: «імпліцитна теорія «розвитку цінностей» та імпліцитна теорія «особистісного зростання». Він пояснює 44,9% дисперсійного розкиду значень. Факторні навантаження кожної змінної знаходяться в діапазоні 0,9–0,89. Таке поєднання змінних в одному факторі свідчить, що досліджувані нами респонденти ціннісно-смислову сферу та особистість розглядають як єдине цілісне утворення.

Але деяку стурбованість викликає ставлення до імпліцитної теорії «збагаченої особистості», показники якої спонукають до висновку про невіру досліджуваних у те, що особистість може «збагачуватися» взаємодіючи з довкіллям. Пояснити таку позицію можна, з одного боку, результатами їхнього особистого життєвого досвіду, який формувався в певних соціально-політичних і соціокультурних умовах. З іншого боку, варто проаналізувати їхні особистісні якості та властивості, що забезпечують їхній аксіогенез.

З аналізу отриманих емпіричних даних, поданих на рис. 2, випливає, що за шкалою «імпліцитні теорії розвитку цінностей» найбільш оптимальними є показники

(за середніми значеннями) у респондентів із суперечливим, узгодженим і суперечливо-нереалізованим типом смислотвірної системи [3].

Показники узгодженого типу можна пояснити способом смислотворення, основою якого слугує позитивна кореляція цілепокладання та реальності її досягнення. А отже, як зазначає Н. Міллер [9], тенденція прагнення до мети настільки сильна, наскільки близькою є даль (відстань) до неї. Тому прагнення до розвитку ціннісно-смислової сфери прямо пропорційне можливості задоволення цієї потреби. А отже, імпліцитна теорія розвитку цінностей позитивно відображеня в уявленнях молодих людей цього типу.

Високі репрезентації ціннісного актуалігенезу в респондентів із суперечливими смислотвірними типами має теж своє пояснення. Передусім варто зазначити, що суперечливі типи утворені, з одного боку, на основі низьких кореляційних зв'язків (або їх відсутністю) між показниками цілетворення та можливості їх реалізації. З іншого боку, високим позитивним кореляційним зв'язком між процесом цілетворення й різницею між важливістю цілі та можливістю її досягти. За таких обставин «логічним» було б очікувати неприйняття теорії розвитку, позаяк недосяжність цілей породжує зневіру розвитку особистості. Однак тут на перший план виступають інші аргументи, зокрема ті, які можна пояснити

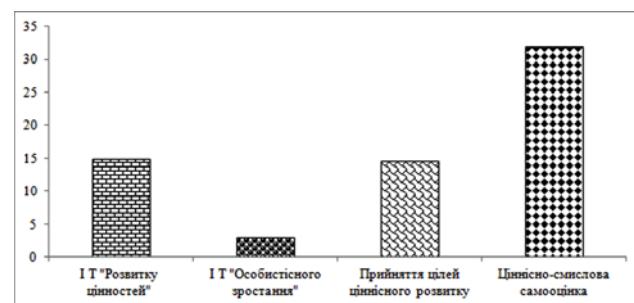

Рис. 1. Узагальнені показники прояву імпліцитних теорій

Таблиця 1

Результати факторного аналізу значень за методикою «Аксіологічна компетентність» (метод головних компонент)

	Компонента	
	Імпліцитні теорії розвитку цінностей та особистості	Самооцінка ціннісного розвитку
ІТ «Розвитку цінностей»	0,899	0,025
ІТ «Особистісне зростання»	0,895	0,084
Прийняття цілей ціннісного розвитку	0,147	0,856
Ціннісно-смислова самооцінка	0,407	-0,550

теорією когнітивного дисонансу Л. Фестінгера [7].

Оскільки дисонанс – це стан внутрішнього дискомфорту, що зумовлений суперечностями між стійкими уявленнями особистості й новими фактами або умовами, то когнітивний дисонанс свідчить про стан особистості, детермінований невідповідністю суперечливістю поглядів, переконань, установок тощо. Коли між змістом елементів з'являється суперечність, виникають мотиваційні ефекти, породжені тенденцією до їх погодження. Позаяк теорія когнітивного дисонансу характеризує способи усування чи згладжування цих суперечностей та описує те, як це робить людина в типових ситуаціях, то можна припустити прагнення особистості до гармонії, узгодженості когнітивних репрезентацій зовнішнього світу й себе. Саме цим, на нашу думку, пояснюються високі прагнення майбутніх педагогів із суперечливими смислотвірними типами до імпліцитної теорії розвитку цінностей.

Інша площа аналізу – низькі показники респондентів за практично всіма типами смислотвірних систем стосовно імпліцитних теорій «особистісного зростання» (збагачення особистості). У їхніх уявленнях особистість є незмінним утворенням і не

може бути зміненою. Зрозуміло, що це захищена позиція. Для узгодженого типу – це можливість зберегти статус-кво. У респондентів суперечливого та суперечливо-реалізованого стилю проявилася інтолерантність до новизни, невизначеності. Однак усіх їх об'єднує вибір цілей, орієнтованих передусім на результат. А це доводить, що найважливіше для них – це очікування позитивної оцінки й уникнення невдач.

Щодо досліджуваних із суперечливо-нереалізованим смислотвірним типом, які володіють найвищим показником за шкалою «імпліцитні теорії особистісного зростання», то тут теж яскраво виявляється ефект когнітивного дисонансу. Адже ціннісно-смислові нереалізованість, внутрішньоособистісний конфлікт зумовлюють мотиваційні ефекти, що породжуються тенденцією до їх погодження, а отже, вселяють надію на можливість у процесі особистісного розвитку вийти із цього особистісного колапсу. Позитивні результати за шкалою «особистісне зростання» указують на відсутність боязні перешкод, труднощів. І сподівання на їх подолання, а відтак саморозвиток є для них ціннішими за локальний успіх і важливішими за тимчасову невдачу.

Наступний об'єкт аналізу – шкала «прийняття цілей ціннісного розвитку» та шкала

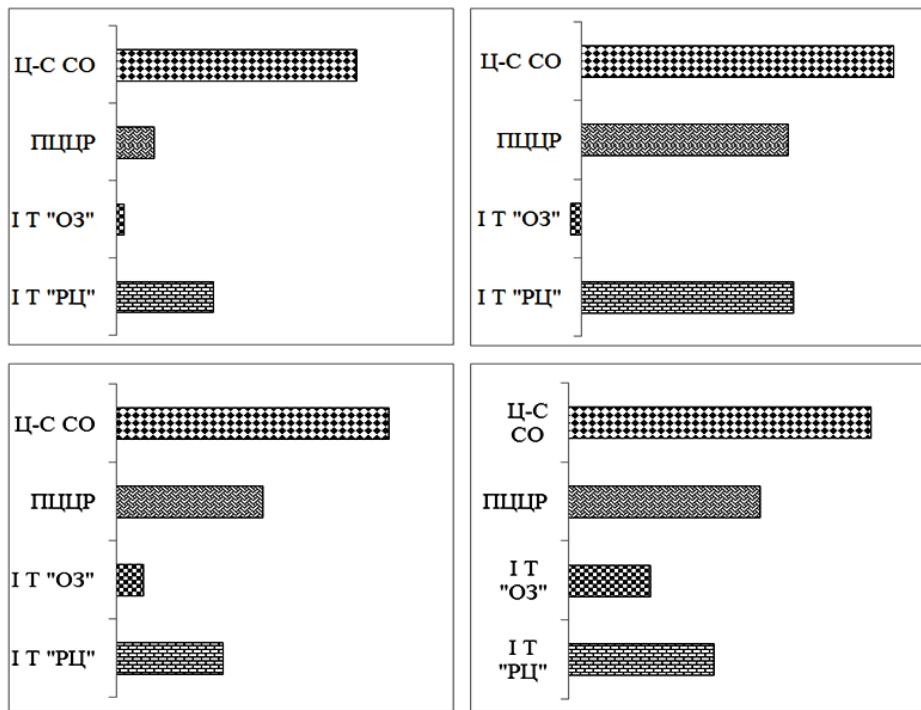

Рис. 2. Співвідношення показників імпліцитних теорій у досліджуваних з різними типами смислотвірних систем

Примітка: ИТ «РЦ» – імпліцитні теорії розвитку цінностей; ИТ «ОЗ» – імпліцитні теорії особистісного зростання; ПЦЦР – прийняття цілей ціннісного розвитку; Ц-С СО – ціннісно-смислові самооцінка.

«ціннісно-смислова самооцінка». У прийнятті цілей саморозвитку ключова, мотиваційна роль належить самосвідомості, яка опосередковує спрямованість зусиль суб'єкта. Отримані емпіричні результати засвідчили бажання всіх досліджуваних ціннісно зростати. Динаміка цього «бажання» пропорційна описаним вище орієнтаціям на імпліцитні теорії розвитку цінностей та особистісного зростання в респондентів з усіма виокремленими нами смислотвірними типами. Однак є певні особливості прояву цих змінних у досліджуваних з різними смислотвірними типами. Так, низькі показники за шкалою «прийняття цілей ціннісного розвитку» респондентів з узгодженим смислотвірним типом, порівняно з іншими типами, свідчать про їхню задоволеність власним аксіогенезом. А отже, навіть за умови позитивного сприйняття імпліцитних теорій розвитку цінностей та особистісного зростання останнє рішення залишається за самооцінкою й домаганнями особистості.

Дещо іншу тенденцію спостерігаємо в молодих людей із суперечливими смислотвірними типами, де нижча, порівняно з узгодженим смислотвірним типом, самооцінка власного ціннісно-смислового розвитку спонукає їх прийняти цілі щодо їхнього розвитку. Потрапивши до одного фактору за наслідками факторного аналізу (таблиця 1) з різними за знаком факторними навантаженнями, суб'єкти з високою ціннісно-смисловою самооцінкою демонструють низький показник потреби поставити цілі ціннісного розвитку.

Чим же тоді пояснюються відносно високі значення за обома шкалами? На наш погляд, досліджувані можуть керуватися або мотивацією уникнення невдачі, або мотивацією досягнення успіху. Підстави для такого узагальнення дають тенденції неузгодженості, що характерні для молодих людей із суперечливими типами смислотворення. Їхній життєвий простір утворений на розумінні важливості того, що малодоступне. На противагу цьому життєвий простір людей, у яких домінують суперечливі, неузгоджені тенденції, переживається ними, ймовірно, як тісний і замкнutyй. А перспективи як щось далеке, недоступне й тому важливе прирівнюються до можливості вийти за межі цього замкнутого простору. Саме орієнтація на розширення, на все те, що лежить поза межами освоєного й доступного, спонукає їх критично оцінювати «здобутки» власної ціннісно-смислової сфери і ставити цілі, спрямовані на їхній розвиток.

У процесі дослідження з'ясувалося, що змістові відмінності щодо прийняття імплі-

цитних теорій розвитку цінностей і теорій особистісного розвитку, прийняття цілей ціннісного розвитку, а також ціннісно-смислова самооцінка значною мірою визначаються типом смислотворення особистості. У респондентів із суперечливими типами смислотворення домінують тенденції когнітивного дисонансу, що забезпечують їх внутрішньоособистісну погодженість. Тому ціннісно-смислова самооцінка та процеси цілетворення можуть детермінуватися як мотивацією уникнення невдачі, так і мотивацією досягнення успіху. Вагомою є залежність від соціального оточення, у якому перебувають ці суб'єкти.

Проте інтелектуальний, особистісний розвиток і саморозвиток неможливий без готовності суб'єкта до змін. Ця особливість відображеня в інноваційному підході, де когнітивна та особистісна готовність до інновацій спираються на індивідуальні відмінності людини [5]. О.М. Поддяков зазначає, що поєднання інноваційного середовища як зовнішньої умови та розвитку власного потенціалу суб'єкта, що включає когнітивну й особистісну готовність до інновацій, породжує нову мету формування «компетенції в оновленні компетенцій» [5, с. 8]. З огляду на сказане, вважаємо, що якщо людина толерантна до нововведень, тобто відкрита до нового на рівні інтелектуальної діяльності, то вона такою самою мірою толерантна й до ціннісно-смислових перетворень.

Висновки з проведеного дослідження. Узагальнюючи подані в статті міркування, варто відзначити таке. Аксіологічні перетворення особистості можливі завдяки її толерантності до нововведень, а отже, допускають включеність у саморегуляцію її життєвих уявлень можливостей зміни на ціннісно-смисловому рівні. Один із напрямів такого переосмислення полягає в розробленні проблеми імпліцитних теорій як специфічних особистісних передумов успішного саморозвитку особистості.

Урахування імпліцитних теорій під час аналізу системотворення особистості є дoreчним, позаяк дає можливість спиратися на власні, сформовані не в науковому дослідженні, а в повсякденному житті уявлення суб'єкта про структуру та механізми функціонування як своєї особистості, так і особистості іншої людини.

Отримані результати засвідчили позитивне уявлення молоді про особистість, її ціннісно-смислову сферу як динамічні утворення, що змінюються в онтогенезі. Індивідуальні відмінності, які супроводжують процес ціннісно-смислового та особистісного розвитку, залежать від низки особистіс-

них утворень, серед яких – прихильність до імпліцитних теорій «розвитку цінностей» і «збагаченої особистості», ціннісно-смислова самооцінка, а також прийняття цілей ціннісно-смислового розвитку.

Перспективою подальшого дослідження означені проблеми є вивчення впливу ціннісно-смислової та мотиваційної систем людини на зміст і динаміку життєвих презентацій особистості.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бондаренко А.Ф. Язык. Культура. Психотерапия: сборник научных статей. Киев: Кафедра, 2012. 416 с.
2. Галян І.М. Ціннісно-смислова саморегуляція особистості: генеза та механізми функціонування: монографія. Дрогобич: РВВ ДДПУ імені Івана Франка, 2016. 402 с.
3. Галян І.М. Типи смислоутворення майбутніх педагогів. Науковий вісник Чернівецького університету: зб. наук. пр. Серія «Педагогіка та психологія». Вип. 743. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. С. 37–41.
4. Корнилова Т.В. Саморегуляция и личностно-мотивационная регуляция принятия решений. Субъект и личность в психологии саморегуляции / под ред. В.И. Моросановой. Ставрополь: СевКавГТУ, 2007. С. 181–194.
5. Поддяков А.Н. Психология конкуренции в обучении. Москва: ГУ ВШЭ, 2006. 232 с.
6. Равен Дж. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация. Москва: Когито-Центр, 2002. 396 с.
7. Фестингер Л. Когнитивный диссонанс. Санкт-Петербург: Ювента, 1999. 318 с.
8. Bruner J.S. and Tagiuri R. The perception of people. In G. Lindzey (Ed.), *Hand-Book of Social Psychology*. Cambridge: Addison-Wesley, 1954. Vol. 2. P. 601–603.
9. Dweck C.S. Self-theories: Their role in motivation, personality, and development. Philadelphia: Psychology Press, Taylor and Francis Group, 1999. 195 p.
10. Good C. & Dweck C. Motivational orientations that lead students to show deeper levels of reasoning, greater responsibility for their academic work, and greater resilience in the face of academic difficulty / Optimizing student success with the other three Rs: Reasoning, resilience and responsibility; eds.: R. Sternberg, R. Subotnik. Charlotte, NC: Information Age, 2006. P. 39–58.

УДК 378.22 + 378.015.324.4:159.923.2

АКМЕОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Іщенко Л.В., д. пед. н.,
професор кафедри психології та педагогіки розвитку дитини
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

У статті висвітлюються акмеологічні особливості формування готовності майбутніх вихователів до розвитку творчої особистості дітей старшого дошкільного віку. Мета статті полягає в розкритті особливостей запровадження акмеологічного підходу в підготовці майбутніх вихователів до розвитку творчої особистості старших дошкільників. З позиції акмеологічного підходу, готовність майбутніх вихователів до розвитку творчої особистості дітей старшого дошкільного віку розглядаємо як інтегративну властивість педагога, що характеризує його здатність до самостійної діяльності, яка формується в процесі професійної підготовки на етапі входження фахівця в професію і подальшої самореалізації в ній. Визначено змістові характеристики готовності педагога до актуалізації творчих можливостей дошкільника. Розроблено методику (зміст, форми, методи) формування готовності майбутніх вихователів до розвитку творчої особистості дітей старшого дошкільного віку.

Ключові слова: акмеологія, акмеологічний підхід, готовність майбутніх вихователів до розвитку творчої особистості дітей, активні методи навчання.

В статье освещаются акмеологические особенности формирования готовности будущих воспитателей к развитию личности детей старшего дошкольного возраста. Цель статьи заключается в раскрытии особенностей использования акмеологического подхода в подготовке будущих воспитателей к развитию творческой личности старших дошкольников. С позиции акмеологического подхода, готовность будущих воспитателей к развитию личности детей старшего дошкольного возраста рассматривается как интегративное свойство педагога, характеризующее его способность к самостоятельной деятельности, которое формируется в процессе профессиональной подготовки на этапе входления специалиста в профессию и последующей самореализации в ней. Определены содержательные характеристики готовности педагога к развитию творческой личности дошкольника. Разработана методика (содержание,